

НАЦІОНАЛЬНА ОЦІНКА РИЗИКІВ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ГРОМАДСЬКИЙ СЕКТОР І БАНКІВСЬКЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Доповідач – Марія ПОЛОЗ, юристка ЦЕДЕМ

УСПІХИ СПІВПРАЦІ ГРОМАДСЬКОГО, ДЕРЖАВНОГО ТА ПРИВАТНОГО СЕКТОРІВ В СФЕРІ ПВК/ФТ

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УНЦПД
Український національний центр розвитку людських ресурсів

**ЦЕНТР ДЕМОКРАТІЇ ТА
ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА**

✓Залучення Держфінмоніторингом представників ГО та БО до проміжних результатів НОР 22. Надання статусу учасників НОР 22.

✓Організація ЦЕДЕМ разом з Радою Європи та Незалежною асоціацією банків взаємних навчань для ГО, БО та банків.

✓Візит до Німеччини представників громадського та державного сектору з метою вивчення досвіду проведення Національної оцінки ризиків та секторальної оцінки ризиків НПО. Візит організовано ЦЕДЕМ у співпраці з Федеральним міністерством внутрішніх справ та німецькою НПО VENRO.

ЧОМУ РЕЗУЛЬТАТИ НОР Є ВАЖЛИВИМИ ДЛЯ СЕКТОРУ НПО

Відповідно до ст. 7 ЗУ «Про запобігання та протидію ВК/ФТ/ФРСМЗ», висновки Звіту НОР 22 мають безпосередній вплив на НПО, особливо ГО та БО, при здійсненні операцій з залученням СПФМ, в першу чергу на фінансові операції організацій.

В умовах триваючої збройної агресії РФ діяльність громадського сектору є однією з заporук перемоги України.

Це зумовлює важливість та необхідність якісної, виваженої та доказово-обгрунтованої оцінки НПО сектору.

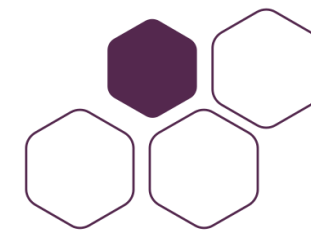

ОЦІНКА СЕКТОРУ НПО В НОР 22

- **ДЕРЖФІНМОН:** ГО, БО та РО – клієнти високої зони ризику ВК/ФТ, що тягне за собою обов'язок СПФМ застосовувати до них посилені заходи НПК з боку СПФМ.
- **ДПС:** Найбільш ризиковими для цілей оподаткування є наступні види НПО: ГО, БО, РО та політичні партії.
- **НБУ:**

№	Вид НПО	Оцінка ризику		
		ВК	ФТ	ФРЗМЗ
1	2	3	4	5
2	Громадські об'єднання	середній	середній	середній
3	Політичні партії	середній	середній	середній
4	Творчі спілки	низький	низький	низький
5	Релігійні організації	середній	високий	середній
6	Благодійні організації	середній	високий	середній

СТАТИСТИЧНІ ДАНІ ОЦІНКИ СЕКТОРУ НПО

В ЄДРПОУ є **241 739 НПО**, з них **громадських об'єднань – 96543**, **благодійних організацій – 20498**.

За 2019-2021 роки відмови від встановлення (підтримання) ділових відносин з НПО – **225 випадків**, що становить всього приблизно **0,09% від загальної кількості НПО** або **0,19% від загальної кількості ГО та БО**.

До правоохоронних органів (далі – ПО) передано 183 матеріали щодо підозрілих ФО за участю НПО.

Протягом 2019-2021 років до ПО **21 матеріал стосовно ФО, проведених за участю 50 НПО, які можуть бути пов'язані з тероризмом або сепаратизмом**.

З огляду на вищезазначені дані ми можемо зробити висновок, що кількість зафіксованих порушень в сфері ВК/ФТ зі сторони НПО порівняно із загальною кількістю НПО є малою.

При цьому **загальна кількість перевірок НПО зі сторони ДПС за 2019-2021 роки – 2531**, що становить всього **1% від загальної кількості НПО** та **2,1% від загальної кількості ГО та БО**.

ЩО НЕ ВИСТАЧИЛО СЕКТОРУ В НОР 22

Наведених даних для обґрунтування статусу високого ризику:

- ✓ У звіті **відсутні дані про кількість судових справ та вироків** стосовно керівництва НПО у справах про ВК/ФТ або заборони діяльності НПО на підставі ВК/ФТ.
- ✓ Наведені статистичні дані Держфінмоніторингу та ДПС радше свідчать про **низьку ризиковість сектору**, оскільки кількість виявлених порушень є дуже малою.
- ✓ **Оцінки ризиків використання НПО для ВК/ФТ** шляхом присвоєння відповідного рейтингу чи оцінки кожному із наведених факторів, які дозволять оцінити загальний ризик юридичних осіб та правових утворень у розрізі організаційно-правових форм їх господарювання (вимоги Методики НОР)

[Посилання на
ВИСНОВОК:](#)

ПРОПОЗИЦІЇ ГРОМАДСЬКОГО СЕКТОРУ ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ ЗАХОДІВ, СПРЯМОВАНИХ НА ЗАПОБІГАННЯ ВИНИКНЕННЮ ТА/АБО ЗМЕНШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИЯВЛЕНИХ РИЗИКІВ ДЛЯ НЕПРИБУТКОВОГО СЕКТОРУ

РИЗИК 3: Низький рівень довіри до фінансової системи

- ✓ Внести зміни до Постанови Правління НБУ № 65, додаток 7 та 20.
- ✓ Внести зміни до Постанови Правління НБУ № 107, додаток 7.

РИЗИК 4: Прояви тероризму та сепаратизму: Вразливість: Активізація сепаратистських рухів, агресивні дії РФ щодо України, слабкий контроль громадських організацій, обіг зброї.

Пропонуємо впровадити навчання для ОГС, в ході яких:

- ✓ Підвищити рівень обізнаності ОГС про ступінь загрози для ОГС бути використаними для фінансування тероризму в умовах війни
- ✓ Навчити учасників тренінгу інструментів убезпечення ОГС від ризиків використання їх у фінансуванні тероризму чи відмиванні коштів.
- ✓ Навчити ОГС як допомогти в боротьбі з фінансуванням тероризму в Україні.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УНЦПД
Український національний центр розвитку людини
Українська національна платформа розвитку людини

**ЦЕНТР ДЕМОКРАТІЇ ТА
ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА**

ПРОПОЗИЦІЇ ГРОМАДСЬКОГО СЕКТОРУ ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ ЗАХОДІВ, СПРЯМОВАНИХ НА ЗАПОБІГАННЯ ВИНИКНЕННЮ ТА/АБО ЗМЕНШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИЯВЛЕНИХ РИЗИКІВ ДЛЯ НЕПРИБУТКОВОГО СЕКТОРУ

Фактори
пониження
ризикованості НПО:

РИЗИК 17: Недостатній рівень підготовки учасників системи ПВК/ФТ/ФРЗМЗ Пропонуємо:

✓ Проведення навчань для учасників системи ПВК/ФТ/ФРЗМЗ щодо особливостей роботи неприбуткового сектору, а також правильного застосування ризик-орієнтованого підходу з урахуванням цих особливостей.

✓ Національному Банку України розробити роз'яснення для банків як суб'єктів первинного фінансового моніторингу щодо правильного застосування ризик-орієнтованого підходу у відносинах з клієнтами НПО, зокрема громадськими об'єднаннями та благодійними організаціями.

✓ Радимо врахувати при цьому дані з [аналітичного документу](#), що підготовлений ЦЕДЕМ щодо факторів, які можуть свідчити про низький ризик певної НПО.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УНЦПД
Український національний центр запобігання корупції

ЦЕНТР ДЕМОКРАТІЇ ТА
ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА

ПРОПОЗИЦІЇ ГРОМАДСЬКОГО СЕКТОРУ ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ ЗАХОДІВ, СПРЯМОВАНИХ НА ЗАПОБІГАННЯ ВИНИКНЕННЮ ТА/АБО ЗМЕНШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИЯВЛЕНИХ РИЗИКІВ ДЛЯ НЕПРИБУТКОВОГО СЕКТОРУ

[Пропозиції щодо плану дій:](#)

Ризик 23: Використання юридичних осіб, зокрема, неприбуткових організацій з метою ВК/ФТ

Пропонуємо:

- ✓ Проведення окремої секторальної оцінки НПО в Україні, яка визначить дійсний рівень ризику НПО для ВК/ФТ.
- ✓ Учасникам системи ПВК/ФТ/ФРЗМЗ надати допомогу (здебільшого інформаційну) ЦЕДЕМ для проведення незалежного самооцінювання сектору НПО в Україні, яке заплановане на 2023 рік.
- ✓ Учасникам системи ПВК/ФТ/ФРЗМЗ визнати та врахувати результати зазначеного незалежного самооцінювання сектору НПО в Україні в своїй роботі.
- ✓ Учасникам системи ПВК/ФТ/ФРЗМЗ вести постійний та змістовний діалог з сектором НПО для кращого розуміння особливостей його роботи і більш якісної оцінки ризиків, які йому можуть бути притаманні.
- ✓ Вдосконалення та внесення змін до Методики НОР в частині оцінювання сектору НПО, що дозволить забезпечити якісний, об'єктивний і обґрунтований аналіз та оцінку сектору НПО.

При цьому залучення представників сектору в цей процес.

ДОМОВЛЕНОСТІ МІЖ ДЕРЖАВНИМ ТА ГРОМАДСЬКИМ СЕКТОРАМИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ВІЗИТУ ДО НІМЕЧЧИНИ

- ✓ Провести незалежну оцінку неприбуткового сектору в Україні в 2023 році.
- ✓ Врахувати результат незалежної оцінки неприбуткового сектору в 4 раунді Національної оцінки ризиків у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (далі – НОР).
- ✓ Залучити громадський сектор до процесу оновлення Методики проведення національної оцінки ризиків в Україні перед 4 раундом НОР. Робота має початися в 2024 році.
- ✓ Поширити практики доброчесності серед громадського сектору.
- ✓ Провести взаємні навчання для державного та громадського сектору.

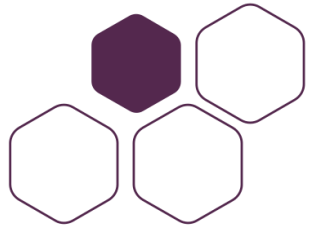

ДОДАТКОВІ ПРОПОЗИЦІЇ ГРОМАДСЬКОГО СЕКТОРУ

- ✓ Провести секторальну оцінку ризиків НПО під головуванням Держфінмоніторингу (громадський сектор готовий експертно долучатись).
- ✓ Залучити експертну думку громадського сектору до MONEYVAL follow-up reporting.
- ✓ Залучити експертів українського громадянського суспільства до діалогової платформи при MONEYVAL в рамках Development Objective 2.3 Стратегії ПВК/ФТ/ФРЗМЗ на 2023-2027.

Марія Гелетій

Заступниця керівника проєкту
*“Ініціатива секторальної
підтримки громадянського
суспільства в Україні”*

E-mail: m.heletiy@ednannia.ua

Марія Полоз

Юристка
Центр демократії та верховенства
права, ЦЕДЕМ

тел.: +380509224388

E-mail: m.poloz@cedem.org.ua